

Scînteia tineretului

Anul VII
Nr. 11 (286)
12 pagini — 3 lei
Simbătă
14 martie
1987

SUPLIMENT LITERAR-ARTISTIC

NOBLEȚEA UMANISTĂ A POLITICII NOASTRE

Vocația istorică a marelui efort creator în care este angajat poporul român, efort consacrat ridicării patriei pe trepte tot mai înalte de civilizație și progres, este confirmată pe deplin de toate marile împliniri dobândite în anii de glorioasă deschidere spre împlinirea idealurilor celor mai scumpe, ale poporului român — anii construcției socialiste, cu deosebire în ceea ce numim pe bună dreptate a fi EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU — epoca cea mai rodnică din milenara noastră istorie. Într-adevăr, efortul la care sintem mobilizați spre binele patriei și al nostru, al tuturor, are ca termen de comparație nu doar trecutul nostru, perioada și stadiul de dezvoltare de la care am pornit, dar și experiența validată de istoria universală, anume, reușita noastră de a parcurge într-un timp scurt etape de dezvoltare fundamentale, aducind România astăzi la un nivel de progres fără precedent și în care ne putem asuma obiective cu adevărat mărețe.

Muncim și trăim sub semnul răspunderii depline și perene față de destinele patriei căreia îi aparținem, însufleții de înflăcăratele chemări și îndemnuri ale cirmaciului nostru încercat, secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU; muncim și trăim sub semnul unor exigențe mereu superioare, în care știința, cunoașterea, stăpînirea tehnicii celei mai avansate, promovarea noului sint repere esențiale ale preocupărilor fiecărui colectiv de muncă, ale fiecărui cetățean al României socialiste. Muncim pentru noi înșine animați de ambiția autoperfecționării continue, știind că grandioasele obiective stabilite de partid nu pot fi îndeplinite decît în condițiile unui angajament total și unanim din partea întregului popor, pentru ca cerințele dezvoltării intensive, ale noii calități și ale eficienței economice superioare să fie materializate la fiecare loc de muncă, de către fiecare fiu al țării în parte.

Firește, un atare efort, după cum arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, reclamă liniște, o viață pașnică, la adăpost de amenințarea războiului, a distrugerii nucleare. Popoarele nu se pot dezvolta decît într-un climat internațional de pace, înțelegere și colaborare. Iată, sintetic formulat, unul din adevărurile emblematice pe care poporul român, Partidul Comunist Român, prin cel mai autorizat reprezentant al lor, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, l-au exprimat și îl exprimă atît cu privire la noi înșine, cît și cu privire la lumea în care trăim, o lume marcată de probleme grave și a căror soluționare impune participarea activă și responsabilă a tuturor popoarelor contemporaneității. Este și în acest caz reafirmată noblețea umanistă a politicii Partidului Comunist Român, a politicii la a cărei elaborare și împlinire tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU își aduce o contribuție esențială, determinantă. Grijă profundă pentru om este o grijă care se exprimă cu aceeași putere nu numai în spațiul vieții poporului român, ci se reverberază la scară planetară, evocînd și invocînd grija pentru întreaga umanitate, pentru binele ei.

O dovadă concludentă și de maximă actualitate a nobleții ideilor și idealurilor care animă politica noastră au adus-o și o aduc vizitele pe care tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, le efectuează în țări din Asia, prilej cu care se reafirmă puternic încrederea românească în prietenie și colaborare internațională, în principiile depline egalității în drepturi, ale stimei și avantajului reciproc, drept condiții sine qua non ale făuririi unui climat de înțelegere între națiuni, de salvagardare a păcii în interesul tuturor țărilor și popoarelor. Se afirmă cu această ocazie marea prestigiu internațional al României și al președintelui ei, în temeiul unei politici consecvent promovate și în care cauza progresului fiecărui popor și al umanității, așadar, binele întregii omeniri se află plasate la loc prioritar, dedicîndu-i-se atenția maximă și de fiecare zi.

Este o realitate indiscutabilă unitatea dialectică dintre politica internă și politica externă ale partidului nostru și a cărei expresie de cea mai înaltă semnificație o constituie activitatea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — etitorul României socialiste moderne, personalitate de largă recunoaștere internațională în lupta pentru pace și înțelegere, pentru rezolvarea corespunzătoare a gravelor probleme cu care se confruntă lumea contemporană. Ceea ce astăzi, aici în România, noi sintem chemați să împlinim și împlătim se asociază firese cu activitatea pe care tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în numele poporului român și exprimînd voința noastră unanimă, o desfășoară pe plan internațional, determinînd participarea noastră mai amplă la schimbul mondial de valori, la rezolvarea problemelor umanității, la afirmarea idealurilor nobile de umanism și progres care stau la baza întregii politici a Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste și comuniste în România, a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta Pămînt. Viziunile întreprinse chiar în această perioadă în țări din Asia, de cei mai înalți soli ai poporului român se adaugă ca un nou și puternic argument validînd adevărul și justetea unei politici ce poartă ca emblemă tutelară progresul și fericirea omului, ale fiecărui popor și ale întregii omeniri în ansamblu.

SUPLIMENTUL LITERAR-ARTISTIC

Tinerete revoluționară

Să fii în țara ta stăpin în toate,
În țara ta stăpin să fii mereu :
Acesta e înaltul legămint de libertate,
Acesta-i legămintul Marelui Erou.

Să fii mereu exemplul viu și drept
În țara ta, tu, tinăra lumină,
Să-i fii aripă-n zborul înțelept
Și să contribui la-nflorirea ei deplină ;

Să fii în țara ta stăpin în toate
Și munca ta să-ți fie crezul viu,
Acesta e înaltul legămint de libertate
La care ne îndeamnă al României Fiu.

În țara ta stăpin în toate tu să fii
Și apele și muntii și cîmpia
Să îți vorbească veșnic prin copii :
Din totdeauna ei sint țării veșnicia ;

Tu tinăra lumină și vlăstar curat,
Tu viitoare pavăză de țară,
În haina muncii umblă îmbrăcat
Și munca ta să fie exemplară ;

EMILIAN MARCU

Omagiul artei

SARBĂTOARE,
pictură de GETA MERMEZE

Imagine născută într-o atmosferă de efervescență și entuziasm creată de un artist plastic contemporan profund implicat în realitățile societății românești, ecou vibrant al gândurilor, visurilor, idealurilor și realizărilor poporului nostru.

În contextul mării aniversări a 65 de ani de la crearea organizației revoluționare a tineretului comunist din România și a 30 de ani de la înființarea U.A.S.C.R.-ului imaginea capătă valențele unei efigii festive gîndită modern, pe formula unei embleme a tinereții cutezătoare, laborioase și senine, semnificativă în acest martie luminos și aureolat de faptele de eroism și patriotism ce străbat istoria Uniunii Tineretului Comunist din România.

DEZBATEREA NOASTRĂ

Muzica — permanență în spiritualitatea tineretului

S-ar putea spune astăzi că tineretea este o vîrstă a muzicii ? Cu siguranță că da, deopotrivă în sensul metaforei, ca și în cel al strictei realități. Muzica înțeleasă ca ambianță sonoră a ceasurilor de studiu și de lectură, de muncă și recreere ; muzica înțeleasă ca pasiune și dragoste de frumos, de artă, de cultură ; muzica înțeleasă ca nevoie de exprimare și de comunicare, ca mijloc de afirmare a opțiunilor și voinței, ca mesaj ce se adresează în egală măsură individului și colectivității.

Muzica — în totalitatea faptelor sale trăiește, respiră

și pulsează în ritmul cotidian al tinerelor generații, renăscînd în și prin prospețimea vîrstei tinere. Și acest adevăr poate fi lesne surprins survolînd largă paletă de manifestări ce poartă girul organizatoric al Uniunii Tineretului Comunist, manifestări ce reflectă permanența și diversitatea formelor de implicare a muzicii în viața spirituală a tineretului. De la Concursul cîntecului politic pentru tineret la Concursul interjudețean de creație și interpretare „George Dima”, de la Concursul de muzică de dans pentru tineret la Galele artei ti-

nere, de la Studioul tinerului muzician la Galele tinerilor concertisti în zeci de ediții desfășurate în nenumărate centre muzicale ale țării, de la Zilele jazz-ului organizate la Sibiu, Brașov, Satu Mare etc., la serii de manifestări camerale și simfonice dedicate creației românești și universale contemporane, o pleiadă de acțiuni care îmbină cel mai adesea caracterul pur artistic cu cel educativ, a căror simplă însușire necesită pagini întregi, ele acoperind cu o frec-

ANCA IOANA ANDRIESCU
(Continuare în pag. a IX-a)

O frumoasă manifestare a artei și creației studentești

În contextul amplelor manifestări dedicate aniversării a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și a 30 de ani de la fâurirea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, joi 12 martie, a avut loc la Opera Română o interesantă și plăcută seară de cultură, organizată de Consiliul Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din Centrul Universitar București. Manifestarea a debutat cu vernisajul expoziției de afiș politic și artă plastică, dedicată celor două aniversări, expoziție ce a cuprins cele mai bune lucrări prezentate în cadrul ediției a treia a concursului național de afiș și artă plastică. Un numeros public, format în mare majoritate din studenți, a putut admira în lucrările prezentate marea potențial de talent creator în acest domeniu al studenților români, descifrarea mesajului fiecărei lucrări argumentând elocvent adevărul totală a autorilor lor la politica partidului nostru, atașamentul lor entuziast față de ideile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la locul și rolul artei în societatea noastră contemporană. Evocând în forme inspirate și îndrăznețe aspecte din lupta U.T.C. în anii grei ai ilegalității, oferind o imagine semnificativă a participării entuziaste a tineretului la întreaga operă de fâurire a noii noastre societăți, argumentând prin modalități de expresie moderne vigoarea plasticii tinere contemporane, expoziția se constituie, în intenție și realizare, ca un omagiu al graficii, picturii și sculpturii studentești adus celor două evenimente aniversare. Se disting între lucrările prezente, afișele politice semnate de Adrian Avram, Florin Săceanu sau Bogdan Bodeagă, toți de la Institutul de artă plastică București, pinzele lui Con-

stantin Teodor, Zamfira Lazurca, de la Conservatorul din Iași, sau ale lui Daniel Claudiu și Remus Moldovan din Cluj-Napoca, sculpturile în piatră sau lemn ale lui Damian Popa, Gabriela Popovici, Constantin Crengăniș, toți din Iași, sau Doru Radu Luca și Ionel Tănase din Cluj-Napoca. Nume pe care, consemnându-le acum, sintem convinși că viitorul le va selecta printre izbinzile sale.

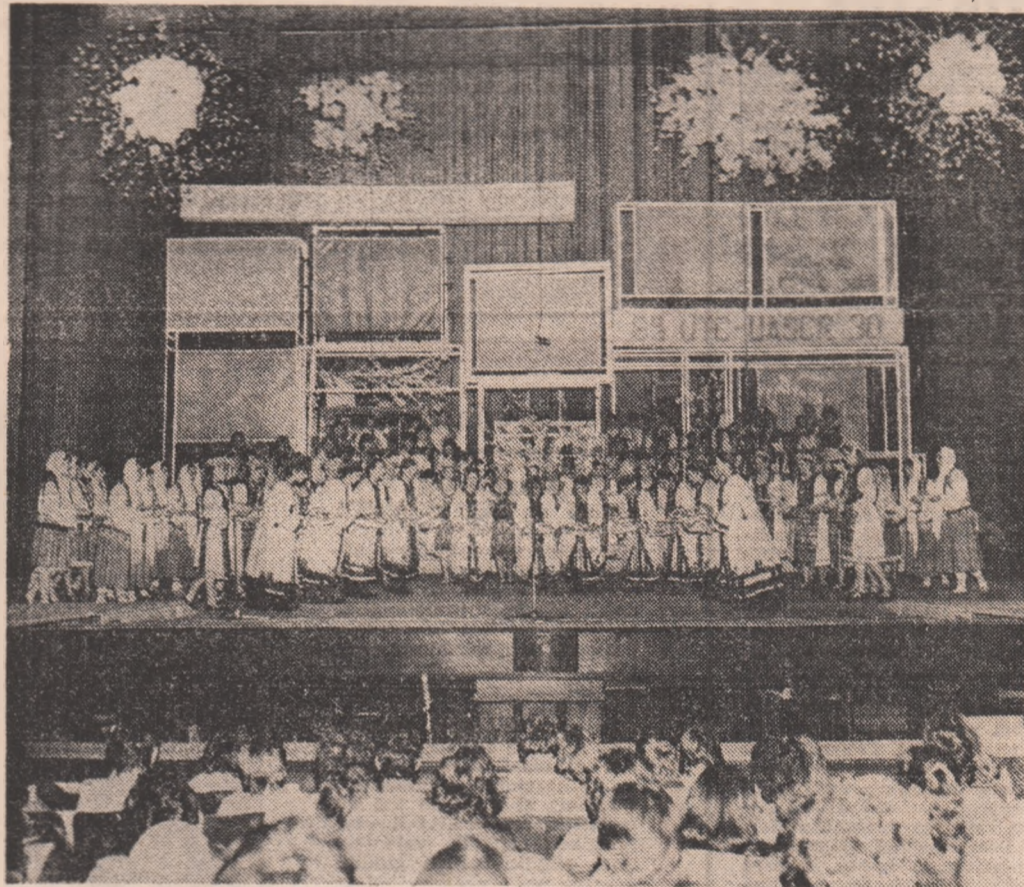
Partea a doua a manifestării a cuprins spectacolul muzical literar-coregrafic intitulat „Anii luminoși ai studenției noastre”, spectacol dedicat de asemenea celor două aniversări, realizat cu concursul unor valoroase formații artistice studentești din întreaga țară. Structurat în șapte momente distincte, alcătuind o frescă sugestivă și complexă a vieții și activității studenților comuniști, spectacolul debutează cu un moment de puternică încălzură emoțională, de profundă vibrație patriotică și revoluționară dedicat omagierii luptei și vieții utescilor încă de la înființarea U.T.C. și până în prezent. Montajul literar-muzical-coregrafic intitulat „Inscripții pe monumentul eroilor patriei”, realizat cu participarea studenților din Craiova, Iași, Cluj-Napoca, Petroșani și București, continuat cu cel

de al doilea moment, „Tineret comunist”, un colaj de cintece patriotice și revoluționare, realizat de corul „Cantores Amicitiae” al Conservatorului de muzică din Iași și corul „Intermezzo” al Casei de cultură al studenților din Cluj-Napoca, evocă sugestiv, în imagini de luptă și muncă, vigoarea revoluționară a tineretului. „Revoluția este în noi”, „Revoluția nu s-a încheiat”, „Revoluția este această stare de tinerete”. În tot ce construim a fost și va fi revoluție”, afirmă vibrant recitatorii cărora sala le răspunde cu puternice aplauze.

Într-un iureș de tinerete, de bucurie și exuberanță, expresie a mării satisfacții de a învăța și a munci acum și aici, în România epocii de aur intitulată firesc și mindru „Epoca Nicolae Ceaușescu”, izbucnesc în scenă dansatorii ansamblurilor folclorice „Doina

Timișului” din Timișoara, „Românașul” din Cluj-Napoca, „Plaiuri moldovene” din Iași, „Jianul” din Craiova, într-unul din cele mai frumoase momente ale spectacolului, intitulat „Înfrățiți în joc și cânt”. Le urmează, într-un colaj de piese orchestrale de muzică clasică, melodii de muzică ușoară, dans modern, momente de brigadă, intitulat „Anii studenției noastre ferice”, studenții ai Conservatorului de muzică din București, formațiile de muzică ușoară „Impact” din Timișoara și „Conexiuni” din Brașov. Grupul de dans modern „Reflex” din Timișoara, brigăzile artistice ale A.S.E. și Facultăților de drept și energetică din București, montajul literar muzical al Facultății de planificare și cibernetică economică din București, corul „Song” al Casei de cultură al studenților din Capitală. Momentul coregrafic realizat de Grupul de dans modern „Reflex” al studenților timișoreni, de studenți de la Universitatea București și Institutul de teatru din Tg. Mureș, intitulat „Aripile tineretii”, colajul de cintece din muzica popoarelor, intitulat „Tinerii pentru o lume a păcii”, susținut de corul „Cantores Amicitiae” al Conservatorului de muzică din Iași, momentul muzical coregrafic „Un imn pentru primăvara țării”, în care și dau concursul toți solistii și formațiile artistice studentești prezente aici, cresc gradat tensiunea artistică a spectacolului, sala participă entuziasmată la această adevărată explozie de entuziasm și exuberanță a tineretii prin care studenții bucureșteni, și alături de ei, studenții din întreaga țară, omagiază cele două aniversări ale creării organizațiilor lor revoluționare. Făcându-ne, cu deosebită satisfacție datorită de aminti aici și pe principalii realizatori ai acestui frumos spectacol al artei și interpretării studentești — scenografia Dumitru Georgescu, muzica și coloana sonoră Ileana Popovici, coregrafia Marian Susiu, scenariul și regia Lorin Vasilevici și Cornel Diaconu — să adresăm, totodată, cuvenite felicitări organizatorilor acestei reușite serii de cultură și artă, Consiliului Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din București.

GABRIEL NĂSTASE

Luna tineretii vilcene

În perioada 19 februarie — 19 martie se desfășoară Luna tineretii vilcene, un amplu complex de manifestări politice, ideologice, științifice și cultural-educative dedicate celei de a 65-a aniversări a Uniunii Tineretului Comunist, integrate în ciclul E tineretii noastră, partidului datoare. Reținem din bogatul sumar al ciclului câteva titluri de mare interes: „Mărețe realizări ale Epocii Nicolae Ceaușescu”; „Generația tinerilor utesci a celui de-al 65-lea an de la crearea U.T.C.”; „Generația noastră, generația viitorului”; „Slavă eroilor utescilor”; „România socialistă — factor activ al vieții internaționale”; „Un drum de glorioasă istorie sub flamura partidului”; „Cartea pentru tineret — factor activ al formării culturii umanist-științifice, al spiritului revoluționar al tineretului”; „Școala și familia — factori esențiali în educarea tinere generații”; „Tineretul și valorile morale contemporane”; „Pregătirea tinerilor fete pentru viața de familie”; „Integrarea socio-profesională a tineretului”; „Educația patriotică, revoluționară, obiectiv fundamental al învățământului românesc”. Sint simpoziioane, mese rotunde, dezbateri, expuneri, la care și-au dat deja înțeluire mii și mii de tineri cu activități de partid, oameni de știință și cultură, scriitori. O parte din aceste manifestări au fost urmate de spectacole oma-

ACORDATE DE CONDUCEREA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ARTĂ :

Premiul excepțional: Scriitorului Dinu Săraru, directorul Teatrelor Mic și Foarte Mic, pentru activitatea directorială și promovarea dramaturgiei contemporane; criticului, istoricului, teoreticianului Valeriu Răpeanu, directorul Editurii „Eminescu”, pentru contribuțiile sale în domeniul valorificării dramaturgiei românești și activitatea editorială consacrată literaturii dramatice naționale, istoriei și criticii literare.

Premiul de critică și teatologie: Ion Cocora, pentru cronicile și articolele publicate în revista „Tribuna” și pentru realizarea almanahului teatral „Spectacol”; Miruna Ionescu, pentru cronicile și articolele publicate în „Suplimentul literar-artistic al Șintei tineretului”.

ACORDATE DE BIROUL SECȚIEI DE CRITICĂ TEATRALĂ :

Premiul pentru spectacol: Amurgul burghez, de Romulus Guga, Teatrul Mic; Ultimul bal, de Ion Brad și Dan Micu, după romanul „Pădurea spinzuraților”, de Liviu Rebreanu, Teatrul „Nottara”.

Premiul pentru regie: Cătălina Buzoianu, realizatoarea spectacolului „Dimineața pierdută”, după romanul omonim al Gabrielei Adameșteanu, la teatrul „Bulandra”; Silviu Pur-

cărele, realizatorul spectacolelor „Aventura unei arhive”, de Theodor Mănescu, la Teatrul Foarte Mic și „Piațeta”, de Goldoni, la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț.

Premiul de interpretare (rol feminin): Tatiana Tekel, personajul Mama din „Aventura unei arhive” și personajul Sora din „Ana-Lia”, de Dina Cocea, la Teatrul Foarte Mic; Coca Bloos, pentru rolul Căți din spectacolul „Piațeta”.

Premiul de interpretare (rol

PREMIILE PENTRU TEATRUL DE PĂPUȘI, ACORDATE DE BIROUL SECȚIEI DE PĂPUȘI

Premiul de spectacol: Aventuri cu Scufița Roșie, scenariul și regia Cristian Pepino, Teatrul „Tândărică”.

Premiul de regie: Kovács Hidco, realizatoarea spectacolelor „Pinochio” după Colodi și „Albă ca zăpada”, după Frații Grimm, Teatrul de păpuși Sibiu; Maria Mierluț, rea-

Premiile A.T.M. pe anul 1986

masculin): Victor Rebenjiuc, rolul Mircea cel Mare din spectacolul „Io, Mircea Voievod”, de Dan Tărchilă, la Teatrul „Bulandra”; Dionisie Vitcu, rolul Arhimede din „Arma secretă a lui Arhimede”, de Dumitru Solomon, Teatrul Național din Iași.

Premiul de scenografie: Maria Miu, pentru decorurile și costumele spectacolului „Amadeus”, de Peter Shaffer, la Teatrul din Oradea și pentru costumația spectacolului „Amurgul burghez”; Constantin Ciubotaru, pentru decorurile și costumele spectacolelor „Acești ingeri triști”, de D.R. Popescu și „Nu sint turnul Eiffel” de Ecaterina Oproiu, Teatrul din Constanța.

lizatoarea spectacolului „Lungul nasului”, după I.L. Caragiale, Teatrul de păpuși din Tg. Mureș.

Premiul de interpretare: Liviu Berehoi, pentru rolul Lupul, din spectacolul „Trei iezi cucuieți”, după I. Creangă, Teatrul de Păpuși „Tândărică”; Rudolf Moca, pentru rolul Doiceii din „Lungul nasului” (Tg. Mureș).

ACORDATE PRIN COLEGIUL CRITICILOR MUZICALI

Premiul pentru întreaga activitate artistică: dirijorul Mircea Basarab; dirijorul Nicolae Boboc.

Premiul pentru măiestrie artistică: flautistul Gavril Costea, Conservatorul „G. Dima”, din Cluj-Napoca; pianistul Ferdinand Weiss, Conservatorul „G. Dima” din Cluj-Napoca.

Premiul pentru activitate dirijorală: dirijorul Ilarion Ionescu Galați, director al Filarmonicii din Brașov.

Premiul pentru promovarea muzicii contemporane românești: violoncelista Anca Vartolomei, Liceul de artă „George Enescu” din București; Trio „Syrinx”, al Filarmonicii de Stat din Bacău.

Premiul pentru creație coregrafică: Mihaela Atanasiu, coregrafă a Teatrului de Operă din București.

Premiul tinărului interpret: soprana Simina Ivan, studentă la Conservatorul „C. Porumbescu”, solistă a Teatrului de Operă din București; contrabasistul Dorin Mare — Filarmonica din Cluj-Napoca; clarinetistul Cristian Vlad — Teatrul de Operă din București; pianistul Mihai Ungureanu — solist al Filarmonicii „Oltenia” din Craiova.

Premiul pentru critică muzicală: compozitorul și muzicologul Doru Popovici; criticul Anca Ioana Andriescu.

Diplome speciale: Corul de cameră „Preludiu” al Ansamblului artistic al Uniunii Tineretului Comunist, dirijat de Voicu Enăchescu; Ansamblul coral „Voces Primavera” din București; dirijorul Răzvan Cernat de la Filarmonica din Brașov.

ANI DE LUPTĂ REVOLUTIONARĂ SUB CONDUCEREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

În deceniul patru al secolului nostru, Partidul Comunist Român a imprimat și un pregnant caracter social-politic luptei revoluționare a tineretului. Marile confruntări de clasă ale proletariatului român au avut în primele rânduri pleiade întregi de tineri muncitori. În acele momente de aprigă viltoare, mulți dintre activiștii de frunte ai Uniunii Tineretului Comunist au fost nevoiți să suporte măsurile represive ale regimului burghez; le-au fost intentate procese politice în care militanții revoluționari acuzați se transformau în adevărați acuzați ai strimbelor rinduieli capitaliste, în vajnici apărători ai independenței și integrității patriei amenințate de agresiunea fascistă. De cele mai multe ori acești devotați fii ai clasei muncitoare au fost condamnați la ani grei de reclusiune pentru nobila cetezanță de a-și fi închinat întreaga viață cauzei celor mulți și obidiți, salvărilor ființei naționale a statului unitar român.

În acest sens, exemplul cel mai concludent oferindu-l procesul de la Brașov, intentat în anul 1936 unui grup de comuniști și antifasciști, în frunte cu eminentul revoluționar Nicolae Ceaușescu. Partidul Comunist Român i-a incredințat militanților revoluționari Nicolae Ceaușescu rolul principal în orientarea procesului, datorită calităților sale politice și morale, strălucit afirmate cu fiecare prilej. Comportamentul de excepție, principialitatea și intransigența revoluționară, patriotismul ardent și neînfricarea cu care tinărul militant Nicolae Ceaușescu s-a ridicat în apărarea celor inculpați, procesul devenind de fapt o tribună de afirmare a drepturilor clasei muncitoare, ale maselor largi populare în ansamblu, a necesității luptei necurmate împotriva fascismului și revizionismului au transformat procesul într-un adevărat rechizitoriu al strimbelor rinduieli burgheze.

Dezbaterea procesului politic de la Brașov au luat sfârșit la 5 iunie 1936. Sentința pronunțată împotriva comuniștilor și militanților antifasciști va fi pe cit de nedreaptă pe atât de aspră. Guvernării burgheze nu iertau Partidului Comunist Român meritul de a fi reușit — în primul rând datorită capacității revoluționare a vajnicului său militant, Nicolae Ceaușescu — să facă din acel proces o armă de luptă eficientă pentru democratizarea reală a țării, pentru făurirea frontului popular de luptă împotriva primejdiei fascisto-revizioniste. Comuniștii Nicolae Ceaușescu — alături de ceilalți tovarăși de luptă — avea să fie condamnați la 2 ani închisoare, 2.000 lei amendă, 1 an de interdicție părăsirii satului natal; se adăugau, desigur, cele 6 luni de zile la care fusese anterior condamnat — pentru „ultraj”.

Ecoul și semnificația procesului politic de la Brașov au fost pe măsura importanței sale în programul luptei revoluționare și patriotice a Partidului Comunist Român. Demnă de relevat, în acest sens, este aprecierea cuprinsă în manifestul C.C. al P.C.R. din iulie 1936, intitulat „Jos justiția răzbnării de clasă burgheze!” „Jos masca de justiție imparțială!” „La Brașov, muncitorii din Valca Prahovei și județul Dimbovița au fost condamnați pentru că au luptat pentru piine și libertate”.

Încă o dată, eminentul revoluționar Nicolae Ceaușescu își dovedise în chip strălucit calitățile de înaltă principialitate comunistă, de profundă disciplină de partid, abnegația și solidaritatea muncitorească, dăruirea pilduitoare pentru apărarea libertății și independenței patriei române.

Iar atunci când primejdia fascistă, revizionistă și revanșardă, a devenit iminentă pentru poporul român, Partidul Comunist va sintetiza dezideratele fundamentale ale noii perioade istorice, pe care le va imprima și în cadrul larg al manifestațiilor prilejuite de sărbătorirea zilei de 1 Mai.

Cea mai grandioasă și cea mai încărcată de profunde semnificații s-a desfășurat la 1 Mai 1939. Partidul Comunist Român având meritul de a găsi orientarea tactică potrivită momentului istoric, profitând de asentimentul autorităților pentru libera desfășurare a manifestației, această din urmă chiar arătându-se interesate să ia însoale parte la o astfel de acțiune concertată la scară națională. Pentru pregătirea sărbătoririi zilei de 1 Mai 1939, Partidul Comunist Român a luat din timp toate măsurile necesare. A fost instituită o Comisie de organizare, compusă din militanți comuniști între care la loc de frunte s-a situat eminentul revoluționar Nicolae Ceaușescu — care era aureolat de o strălucită activitate politică, antifascistă și patriotică, luptător neînfricat pentru apărarea drepturilor și libertăților maselor populare, pentru salvărdarea ființei naționale a statului român.

În această activitate pregătitoare deo-

sebit de complexă, Partidul Comunist va avea în revoluționarul Nicolae Ceaușescu un organizator destoinic, caracterizat prin discernământ politic, pasiune și dinamism însuflețitor. Aducea cu sine experiența acumulată în anii de luptă comunistă: pentru infaptuirea unității de acțiune a clasei muncitoare, reorganizarea tineretului comunist; contribuția prețioasă la lupta antifascistă, în conducerea Comitetului Național Antifascist, pentru apărarea independenței naționale și integrității teritoriale ale României.

„Numărindu-se printre puținele manifestări din Europa care au avut loc în condițiile când fascismul era în ofensivă după München — sublinia conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — acțiunile revoluționare și patriotice culminate cu marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939 reprezentau „o dovadă a maturității clasei muncitoare, a posibilităților de care dispunea atunci poporul român, forțele sale revoluționare și progresiste de a organiza cu succes lupta împotriva războiului și fascismului”.

Marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939 s-a bucurat de un larg ecou în presa și opinia publică

naț neobosită, eminentul comunist Nicolae Ceaușescu. Abia sești din închisoare, la sfârșitul anului 1936, militanții revoluționari va împulsa puternice muncă în cadrul Comisiei pentru reorganizarea a U.T.C. Activitatea comunistului Nicolae Ceaușescu — caracterizată prin elan tineresc, revoluționar, prin dinamism, combativitate și fermitate politică, prin devotament neajmărit față de interesele vitale ale poporului român — a contribuit din plin și în mod decisiv la imprimarea unui spirit responsabil de înalt patriotism și de slujire cu abnegație a idealurilor revoluționare întregului proces de refacere la scară națională a Uniunii Tineretului Comunist.

Spre finele anului 1939 s-a ținut la București, într-o casă conspirativă de pe Soseaua Giurgiului, Conferința pe țară pentru reorganizarea Uniunii Tineretului Comunist. Raportul asupra reorganizării U.T.C. a fost prezentat de tinărul militant comunist Nicolae Ceaușescu. În continuare, tinerii activiști trimisi ca delegați de comitetele județene de partid au dezbătut timp de câteva zile, în condiții de maximă conspirativitate, problemele reorganizării U.T.C., situația politică internă și internațională, implicațiile grave

Victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă declanșată în august '44, la organizarea și infaptuirea căreia a contribuit decisiv Partidul Comunist Român, a sporit considerabil influența și prestigiul comuniștilor în fața întregului popor. Imediat după 23 August 1944 au fost create condiții favorabile dezvoltării rapide a activității politice, organizatorice, ideologice și educative a Partidului Comunist, a tuturor partidelor și grupărilor politice interesate în reconstrucția democratică a României.

Sub îndrumarea Partidului Comunist Român — partid de guvernământ din august 1944 — Uniunea Tineretului Comunist și-a reorganizat activitatea în condițiile deplin legalității, reușind să cuprindă mari mase ale tineretului și să le mobilizeze în lupta pentru victoria revoluției, susținerea frontului antihitlerist și pentru aplicarea reformelor democratice revoluționare. Sarcina de secretar general al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist a fost incredințată eminentului militant revoluționar în lupta împotriva exploatării, pentru progresul și afirmarea neingrădită a libertății și independenței, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În lunile de foc care au urmat, tineretul român și-a făcut din plin datoria. El s-a remarcat prin participarea masivă și entuziastă la războiul antihitlerist, Uniunea Tineretului Comunist organizând trimiterile de voluntari pe front, între care peste 1500 activiști uteciști; după cum, sute de mii de tineri luptau ca ostași în unitățile armatei române. În același timp, în spatele frontului, tineretul își aducea o contribuție de mare preț la efortul economic al țării pentru susținerea războiului antihitlerist. „Lozinea întregului tineret trebuie să fie — totuși pentru front, totul pentru victoria armatelor aliate asupra bandelor fasciste — preciza secretarul general al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu — tineretul să fie în fruntea muncii pentru mărirea producției de război”.

Însuflețit de un fierbinte patriotism, tineretul revoluționar a luat parte la toate bătăliile social-politice din acea involburată perioadă: lupta pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, infaptuirea reformei agrare și trecerea la o nouă etapă de dezvoltare, prin formarea, la 6 Martie 1945, a guvernului revoluționar muncitoresc-tărănesc de largă concentrație democratică.

În articolele și cuvântările sale din toamna anului 1944, secretarul general al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniază de fiecare dată rolul conducător al Partidului Comunist Român în întreaga activitate revoluționară a tinerei generații. Spre exemplu, în articolul Lupta Uniunii Tineretului Comunist este lupta întregului tineret: „Datorită luptei duse de Uniunea Tineretului Comunist pentru mobilizarea întregului tineret cinstit întru sprijinirea luptei de scoatere a României din război, condusă de Partidul Comunist, tineretul a putut să dea un ajutor prețios în infaptuirea actului istoric de la 23 August”. Sau în cuvântarea rostită la Festivalul cultural al tineretului democrat din Ploiești: „Trebuie să fim mindri că s-au dus găsit forțe cinstite, patriotice ce au dus lupta pentru scoaterea României din banditescul război. Datorăm, în primul rând, Partidului Comunist, recunoștința pentru faptul că noi putem pași astăzi pe drumul unei României libere și democratice”.

La cumpăna dintre doi ani — 1944/1945 — secretarul general al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, semnează în ziarul „Scinteia”, articolul Lupta tineretului în trecut și datorită lui în viitor: „Tineretul din România întimpină noul an în condițiuni noi, deosebite de cele din trecut. El întimpină noul an în condițiunile războiului pentru independența și libertatea României...”

23 August a creat condiții noi de luptă. Tineretul, alături de toate forțele democratice, dă un sprijin activ luptei pentru democratizarea țării...

O Românie cu adevărat democratică nu poate să negligeze tineretul. Dar în afară de revendicările economice, politice ale tineretului este problema educației tineretului...

În 1945, tineretul să dea totul pentru zdrobirea fascismului, pentru reclădirea unei Românie noi, mai bogate și mai frumoase ca înainte!”

În anii revoluției și construcției socialiste, Partidul va incredința tovarășului Nicolae Ceaușescu și alte sarcini de mare răspundere în activitatea politică și de stat. Peste tot vor iradia înaltele virtuți ale eminentului conducător revoluționar, ascultat și urmat de masele populare.

STELIAN NEAGOE

din străinătate. Într-un document adoptat de Congresul internațional antifascist, ținut la Paris (12—14 mai 1939), a fost marcată semnificația acțiunii politice desfășurate sub conducerea Partidului Comunist: „Poporul român se rallyază la mișcarea antifascistă... voința sa este de a lupta în mod real împotriva agresorului și fascismului”.

Cu peste patru decenii în urmă — pe cind omenirea se confrunța deja cu agresiunea imperialistă a fascismului ce amenința direct independența și integritatea României — Partidul Comunist Român a hotărât să se treacă la reorganizarea organizației comuniste a tineretului, Conferința Partidului Comunist Român de la începutul anului 1939, Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1939, Conferința organizației București a P.C.R. și Conferința Comitetului regional din Ardeal și Banat al P.C.R. (ianuarie 1939) au luat în dezbatere diferitele aspecte ale mobilizării generale a maselor la luptă împotriva pericoului fascist, a războiului și au ajuns la concluzia că dizolvarea din 1936 a Uniunii Tineretului Comunist, ca urmare a indicațiilor Internației Comuniste a Tineretului, a fost o greșeală ce a dus la dezorganizarea tineretului comunist. Aceste greutăți fuseseră în repetate rânduri sesizate conducerei partidului de către activiștii comuniști care îndrumau munca politico-revoluționară de tineret. Refacerea organizațiilor U.T.C. în fabrici, la sate, în școli și facultăți presupunea reunirea tineretului în organizația sa revoluționară care să-l cunoască bine preocupările și idealurile de generație tinără.

În vederea coordonării activității de refacere a organizației revoluționare de tineret, Partidul Comunist Român a decis să se constituie o Comisie pentru pregătirea reorganizării Uniunii Tineretului Comunist, în fruntea căreia a fost desem-

nat războiului imperialist asupra tineretului. În final, Conferința a adoptat planul de acțiune, sarcinile imediate ale organizației și a ales Comitetul Central. În semn de unanimă recunoaștere a meritelor prestigiosului militant comunist în munca grea de reorganizare a U.T.C., cum și pentru calitățile sale deosebite de conducător plin de fermitate și clarviziune, revoluționarul Nicolae Ceaușescu a fost ales în conducerea Uniunii Tineretului Comunist.

În acești ani, între militanții de seamă ai luptei revoluționare și antifasciste s-a aflat tinăra comunistă Elena Petrescu (Ceaușescu) — conducătoarea secției de tineret din Sectorul II Negru —, care, alături de alți tineri comuniști, a participat cu asiduitate la pregătirea marilor manifestații antifasciste și antirăzboinică din 1 Mai 1939, la acțiunile de reorganizare a U.T.C. din Capitală, la pregătirea unor manifestații culturale cu pronunțat caracter politic în cadrul diferitelor bresle muncitorești bucureștene.

În perioada de după înființare, Uniunea Tineretului Comunist a reprezentat o importantă organizație a Partidului, rezerva sa de cadre și principalul său ajutor. Întreaga activitate a U.T.C. până în vara fierbinte a lui august 1944 s-a desfășurat pe fondul tensionat al conflației mondiale în care pină la urmă a fost antrenată — împotriva voinței poporului — și România. Tineretul revoluționar s-a situat ferm pe linia respingerii agresiunii hitleriste. Lupta uteciștilor s-a încadrat organic în lupta generală a Partidului Comunist Român, a tuturor forțelor patriotice, de împiedicare a intrării României în război, apoi de eliberare de sub dominația nazistă, înlăturarea guvernului antonescian, întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste și instaurarea unui regim democrat popular.

O PATRIE TÎNĂRĂ, O GENERAȚIE TÎNĂRĂ

Descoperirea orașului

UN ALT FEL DE A FI. La Iași, convenționala normă a privirii iscoditoare — aceea de a surprinde perpetuu — e contrazisă. Ca pretutindeni, firește, și aici, timpul este tridimensional. Numai că, printr-o alchimie aparte, ce scoate neostenit la iveală existența lăuntrică a așezării, cele trei dimensiuni se (pe)trece deodată. În cauză se află o pluralitate a deschiderilor cronologice: într-un asemenea oraș în perpetuu renaștere, timpul se ordonează nu atât după obișnuita lege a succesivității, ci, mai degrabă, după una a simultaneității. Secolele, epocile pulsează pe o orizontală a generis, în care „a fi lângă” îl întindecă pe „a fi după”. Imprejurarea e, oarecum, paradoxală, raportind lucrurile la situarea cu totul specială a peisajului în orizontul privirii. În chiar perimetrul orașului, subtila alternanță deal-vale pare a vorbi despre cu totul altceva. Pare a pleda, dimpotrivă, pentru o regulă a succesiunii. Dar paradoxul este numai aparent, fiindcă, printr-o inedită solidaritate între materie și spirit, la Iași, această alternanță ea însăși confirmă ideea orizontalității, supremația lui „a fi în același timp”. Un alt fel de a fi decît altundeva, aiurea.

Pe de altă parte, fiecare loc are sensul unei întemeieri. Fiecare metru pătrat e dovada unei supraviețuirii. Iașul este asemenea unui copac ale cărui rădăcini ies la suprafață, se confundă cu ramurile, unesc pămîntul și văzduhul într-o inefabilă fraternitate. Respirația orașului se pliază neconștient pe ritmurile acestei fraternități. Iată de ce, aici, ochiul-mereu-in-căutare nu surprinde, ci descoperă.

DEPARTELE CA APROAPE. Revelația că fiecare loc este o paradigmă a timpului și că, pentru a pătrunde în intimitatea acestei paradigme, privirea care (numai) surprinde e insuficientă, ea trebuind să cedeze în fața celei care descoperă, vine, mai

întii, dintr-o constatare aproape fizică: Iașul se refuză vederii din afară. Nu poate fi privit altfel decît din interior. La mijloc nu stă nicidecum o (fie și incitantă) bizarerie. Lucrurile se cer, aici, atinse, pipăite, receptate nu doar vizual, ci, mai ales, tactil. Abia după acest moment, începi să simți cu adevărat pulsul acelei solidarități între materie și spirit, al acelei inefabile fraternități despre care am vorbit înainte. Iar din clipa cînd această minimă convenție a jocului a fost acceptată, orașul își deschide toate ferestrele către Sine. Către acolo unde departele e întotdeauna aproape. Ceea ce vrea să spună că, la Iași, pentru a putea privi, se cuvine să te lași, mai întii, privat. Să aderi la privirea ce vine — interogativă și tulburătoare — dinspre tot ce se află în jur.

Secolul Enciclopediei și al Luminilor a adăugat un înțeles particular străvechului *„museion”*: „templul muzelor” și-a restrîns progresiv „destinația”, devenind un spațiu privilegiat de concentrare dar și de intru conservare a vestigiilor. A (in)semnelor dăinuirii, prin care această însăși să fie probată. În orice așezare din lume, *„museul”* funcționează (ce lipsit de suplețe e cuvîntul!) ca un fel de axă în jurul căreia se centrează întreaga-i piață contemporană, spre a se lega inextricabil de cea de dinainte.

Iașul are șaptesprezece muzee. Însă, în cronologia orizontală a orașului, axele sînt înfinit mai multe. Fiindcă, în fond, la Iași, fiecare metru pătrat e un muzeu. După cum este și un muzeion.

MARIAN ODANGIU

O bilă, mai multe

Sînt forme și corpuri care fac parte atât de bine din natură încît numai cu dificultate le poți izola logic, le poți pune într-un con de lumină pentru a le afla particularitățile. Cu toate că sînt la îndemînă, te izbești mereu de ele. Bunăoară omului i-au trebuit milenii ca să descopere roata. Mai bine zis s-o găseas-

că și s-o decupeze din mediu. Să-i dea altă întrebuințare. La fel se va fi petrecut și cu bila. Formă atât de simplă și de prezentă în viața noastră încît nici n-o mai sesizăm totdeauna...

Mărturisesc, de pildă, că nu m-am gîndit pînă de curînd la felul cum roca străveche a muntelui, după anumite operații termice și mecanice devine praful acela fin și gri căruia îi spunem ciment. Cum, prin ce minune ajunge el să fie atât de mărunț măcinat, precum o pudră, un polen? Și iată și răspunsul: Cu ajutorul unei simple bile! De fapt al mai multora. Incinta principală a morii de ciment conține, pe lângă materialul de măcinat, sute și sute de bile de oțel, de diverse dimensiuni și greutăți, studiate, într-un raport de umplere anume calculat. Prin răsturnare, bilele izbesc calcarul calcinat care uneori ajunge la o duritate de necrezut — poate zgîria sticla ca un diamant — dislocîndu-l în particule foarte fine. Și asta-l oarecum simplu, așa-i? Dar se poate deja întui că bilele despre care vorbeam au nevoie de calități deosebite: să aibă anumite dimensiuni și greutăți, o anumită duritate, o anumită viață de funcționare, o compoziție minerală specială, un regim particular de tratare termică etc. Ceea ce, cum aveam să aflăm, nu mai e deloc simplu...

Aceste nemeipomenite bile se fabrică la Întreprinderea pentru Utilaje, Piese de Schimb și Reparații Iași, unde am poposit împreună cu grupul nostru de tineri scriitori. O întreprindere tînără, cu colectiv tînăr, pus, cum se zice, pe fapte mari. Între ale cărei produse această „bilă” se află la locul principal, avînd un rol important și la export.

Un reper de muncă, de performanță: La început tehnologia de fabricare a acestor bile era greoaie, simplă. Bucăți de oțel de diferite dimensiuni, incandescente, erau lovite cu ciocanele pe toate părțile pînă se obțineau forma dorită. Un proces lung, costisitor. Iar bilele astfel obținute se uzau repede la măcinare, ridicînd și astfel costul tonei de ciment (în compoziția căreia intra mai bine de un kilogram de metal rezultat din erodarea bilelor). Uneori se mai și spargeau. Trebuiau înlocuite

des. După ani de studii și cercetări însă, cu sprijinul instituțiilor politehnice din București și Iași, un colectiv de tineri ingineri și tehnicieni ai întreprinderii a pus la punct o nouă tehnologie. Eficientă, economică, competitivă. Prin turnare. Productivitatea muncii a crescut enorm. Aliajul a fost și el mult îmbunătățit cu noi componente. De la peste un kilogram erodare la tona de ciment s-a ajuns la cîteva zeci de grame. Bila de măcinare obținută la Iași a devenit la fel de bună ca cele fabricate pe plan mondial de renumite firme. O nouă calitate adică. La nivelul noii revoluții științifice și tehnice. Fabricile de ciment au început să capete încredere în noul produs. Muncitorii și specialiștii de aici au căpătat încredere în forțele lor. În talentul și capacitatea lor creatoare.

O bilă deci. Mai multe. Dar în simplitatea acestei forme obișnuite se află înmagazinată o cantitate uriașă de inteligență, de forță umană, de sentiment. O bilă miraculoasă. Precum sămînța mirabilă a cărei formă o transpune metaforic.

VASILE PREDA

Dunărea ca un blazon de noblețe

Copilăria mea, / frumoasa mea copilărie /, avea să se deruleze în una din cele mai mari comune bănătene, așezate în apropierea cursului inferior al Mureșului, acolo unde cîmpia, nesfîrșită și mănoasă, respira parcă în lungile veri călduroase, prin riul care o despica și o străbătea aidoma unui uriaș șarpe din poveste.

În vacanțe și ori de cite ori mi se ivea prilejul, fugeam pe țărmul Mureșului. Țărmurile lui înalte, apele sale mereu involburate, sălcile și plopii care-i

străjuiau curgerea, păsările, dar mai ales oglindirea soarelui în luciul mișcător al albiei mă fascinau pur și simplu, precum o lume mirifică, nicidecînt înțeleasă îndeajuns.

Sfîrșitul adolescenței avea să mă îndepărteze brusc de cursul riului, pe care de atunci și pînă azi l-am revăzut tot mai rar.

Iată că, pe neașteptate, într-o zi senină și călduroasă, am reîntîlnit apele Mureșului. De data asta, revederea noastră avea să se întîmple, nu în comuna natală, ci undeva, la extremitatea cealaltă a țării, la Galați, unde am văzut și am admirat pentru întia dată bătrînul Danubiu.

Deodată ochii mi s-au umplut de bucurie, răsufierea mi s-a accentuat, cuvintele mi-au devenit de prisos.

Aceleași ape involburate, curgînd anevoios printre maluri înalte, aceleași sălcii plîngătoare, despletite în oglinda-i tremurîndă, aceleași păsări, / cărorora li se mai adaugă blînzii și devotații pescăruși /, și — curios fenomen — același soare sclipind pe valuri, poleind parcă întinderea sălbatică a fluviului.

Imi venea să mă arunc în apă, să-i simt fiorul, să-l ascult murmurul, să-i gust răcoarea. Imi venea să ridic mina deasupra capului, ca pentru a-l saluta. Imi venea să cînt, să plîng, să rid, să strig, să alerg... Dar aveam totuși puterea de a mă stăpîni. Și tăceam mereu... Tăceam și priveam. Nu mă mai săturam privind apele care curgeau, / tăcute și ele /, prin fața mea...

Răsfoiam filele memoriei și recitam, în gînd, cîteva versuri, convins că Dunărea mă aude: „O, drumul prin această toamnă blindă

se face calm, înecet, și doar pe jos cînd unui vis încearcă să ne vindă

PATRIEI

Patria

Patria-i zidire de milenii, sacră dăltuire în cuvînt, soarele și fagurii de miere, apa din urcioarele de lut,

albul din silabele materne, cerul și pămîntul — căpătîi, veghea în iubirea neîntrepută, graiul și cetățile dintii.

Patria-i lumina, tricolorul, pentru care — atîția au jurat, aerul, izvorul cu putere steaua vieții mele de soldat,

țărîmul de aleasă epopee, veacuri după veacuri înflorînd marile izbinzi ale mulțimii, veșnica iubire de partid

Patria-i columnă de victorii, trepte comuniste arcuind, multimilenara dăinuire, cuibul meu de vultur carpatin.

Patria din cuvinte

Poemul acesta drumuind spre cuvîntul în care patria sălășluiește etern, alcătuire de sens și iubire,

roștire în glasul matern.
Poemul acesta, zborul, înaltul, luceafărul veșnic viu pe care-l visează soldații, pe care poeții îl scriu.
Poemul acesta, luminosă citire a inimii, a unui nou jurămint lată ne îmbrățișează iară pasărea născută din cuvînt.
—Și cit vor fi cuvinte vor fi totdeauna nopți de drogoste, zile prefăcute în cînt
...Poemul acesta drumuind prin silabe
...patria din fiecare cuvînt.

Pămîntul eroului necunoscut

Cu amintirile lui ating acum graiul păsărilor, corzile altei viori...
Și cit am așteptat dinaintea cuvîntului, prin cite sulii am trecut, cite rîni m-au cuprins, de cite ori am luat totul de la capăt numele și prenumele, amprentele digitale, pasărea care-i cîntă sufletul...

soldat al abecedarului sălășluind pămîntul eroului necunoscut.

Primăvara patriei

Cu fiecare cuvînt despre patrie se luminează o trecere, pasărea adună de pe chipul soldatului oxigenul de zbor obosită, pasărea poartă-n trup anotimpul, o poveste, de la care începe totul
... primăvara patriei.

Poemul iubirii de patrie

Nu mai pentru vindecare trezirea Marelui poem care este un dat și-l poartă de la naștere, prin vene, fiecare bărbat, fiecare soldat. Intraductibil, poem al iubirii, idee supremă a unei lumi de poeți, arma secretă adăpostindu-ne-n singe săgețile de Voroneț. Vindecător prin cuvintele sale, nicidecînt citit, nicidecînt învîțat ci doar existent de la nașterea fiecărui bărbat, fiecărui soldat.

EUGEN PELIN

octombrie ca un poem frumos..."

Dunărea, ca o fereastră de cîntec deschisă spre lume, matcă a statorniciei noastre, însemnal dăinuirii prin timp a acestui neam, drum anevoios, tăiat în carnea pămîntului strămoșesc, briu nesecat care leagă la un loc mînunchiul de raze, spicele, pădurile, munții din stema acestei țări născătoare de minuni.

Dunărea, ca un blazon de noblețe și de perpetuare...

IOAN VASIU

Despre patrie, in pace

Spun,

Copil fiind, înțit sentiment al patriei s-a legat de casa părintească, în care trăiau după dătină bunicii și părinții care în ochii mei de copil reprezentau întreg poporul.

Spun, Patria începe de lângă casa tatălui meu, cum pentru fiecare dintre noi de altfel există o anume și inconfundabilă „patria princeps“.

Spun,

acest pămînt roditor la care au „pohtit“ în crîncenele clipe ale istoriei atîția nechemai, ne-a fost leagănu în care s-au născut strămoșii strămoșilor noștri, și locul ales unde am sorbit și eu înția dată aerul acestei patrii fără seamăn.

Spun,

Patrie și mă gîndesc la tinerii români, maghiari, germani, sirbi care învață sau muncesc în uzine, pe ogoare pentru înflorirea României socialiste și impunerea ei în conștiința întregii lumi.

Spun,

Patrie și aduc omagiul tinerilor scriitori, acelei Minți lucide care veghează mereu la destinele acestei națiuni, care nu cere altceva decît să fie lăsată să trăiască și să trudească în pace, fără a trăi perpetuu sub spectrul unei lumi suprasaturate de arme de nimicire în masă.

IOAN GEORGE ȘEITAN

Repede trecere prin Costuleni

La Costuleni, o toamnă seacă care urma unei veri seacătoase miroase a praf iar cel

trei-patru kilometri pînă la Prut aveau ceva din aerul roșcat și amenințător al sărăciei. Speranțele pentru la anul erau retezate de pericolul inundațiilor. Băltirea apelor era aici la ea acasă iar din sărături nu puteai spera decît o pășune debilă.

Dealul de lângă localitate, plin de alunecări de teren, șiroit. Acolo creștea o iarbă rară, prăfuită de vînturile reci. De pe acest deal viiturile de primăvară irumpeau spre lunca suprasaturată de ape, spre lunca Jijiei. Aici pinza freatică era la mai puțin de un metru adîncime.

Acest regim hidrografic, care caracterizează întreaga luncă a Prutului și a Jijiei necesita o intervenție uriașă din partea omului și această intervenție s-a produs. Pe întreaga suprafață cuprinsă între localitățile Sculeni—Tuțora—Gorban, pe o distanță de 80 km, s-a instalat un imens șantier. Aici s-au executat lucrări care cuprind toată gama de îmbunătățiri funciare. Aceste lucrări se apropie de sfîrșit. Se presupune că în primăvară va fi totul gata, constructorii vor pleca, locul lor va fi luat de către cei care vor exploata marele păienjenis de canale de irigații și de desecări, stațiile, amenajarea piscicolă, polderul, versanții fixați al dealurilor. De altfel, trecerea în exploatare s-a efectuat deja pe o mare suprafață.

Deasupra cochetului sediu al Șantierului Național al Tineretului flutură, sub vîntul aspru, tricolorul. Lunca spre Prut are liniștea pămîntului care s-a descărcat de recolte, liniștea pămîntului în care, sub evantaiul irigațiilor, germinează griul. În apropiere, pe o tarla de pe care s-a strins griul, paște un cal arămiu.

Pe șosea trece o motocicletă cu ataș. Trece un copil în uniformă de școlar. Trece un biciclist cu șapca trasă peste ochi.

În stînga, din doi gutui, sub aerul limpede și oarecum vînat, izbucnesc ciripituri de vrăbii. Par să fie cîteva sute. Fiecare țipă cit o ține gura. Dezbaterelor seamănă cu o ceartă generală și violentă. Nu se disting din verdele încărcat de fructe galbene, dar parcă fiecare frunză a gutuilor se zbate ca frunza de plop în adiere. Mai încolo, lângă un prun, o grămadă de bostani mari, lucioși, portocalii.

Deodată, hurulnd prin aer, stolul de vrăbii țîșnește compact peste cîmpul cu cal arămiu. dansează ondulat prin aer și dispare înspre Prut. În liniștea care rămîne, putem să ne închi-

puim sunetul îndepărtatelor cerneri de ape din sistemul de irigații. Acolo pămîntul a căpătat tenta neagră a cernoziomului care promite mult și chiar dă mult.

Un deal care nu are vegetație puternică pe el îmbătrînește cu mare luțeală. Cel care însoțește Costuleni s-a ridicat, s-a prăbușit, a crăpat. Prin cei 2 000 000 de puieți de sălcioară, cătină albă, salcim, plop, care au fost plantați numai în această vară de către elevii veniți pe Șantierul Național al Tineretului acest deal va învia.

Ne apropiem de intrarea în organizarea centrală de șantier. Pe șosea se apropie un atelaș. Trapul cailor pe asfalt imblînzește vîntul. Hățurile sint țînute de către un bărbat cu căciulă brumărie. Fața sa exprimă, nu se știe de ce, îndrjire. Lîngă el, un tînăr. Căruța oprește. Tînărul sare, îi mulțumește celui care l-a adus și țîșnește în curtea Șantierului Național. În mare goană aflăm de la acest blond voinic că este inginerul Vieru Cezar, adjunctul șefului de brigadă de la vestita Brigadă a treia. El a venit să ia un buldo-excavator pentru a fi trimis la punctul de lucru 2 unde au plîsnit niște conducte de irigații. Punctul respectiv se află în probe de exploatare. Aceasta înseamnă proba de apă a fabricanților de conducte. Apa vine prin ele cu o presiune de pînă la 10 atmosfere. Se întimplă ca în unele locuri conductele să plesnească. Arzezienele care se formează înundă rapid terenul înconjurător și acesta se transformă în noroi.

— Cit durează o remediere ?

— La conductele mici, 3—4 ore. La cele de un metru grosime, poate dura pînă la 4 zile. Dar trebuie acționat cit se poate de rapid, altfel e nenorocire, zice inginerul.

El urcă la buldo-excavator, trîște portiera. Un ultim salut de la acest om cu ochi albaștri și zîmbet pe buze. Mașina se zmuțește din loc și pleacă !

Liniștea coboară din nou peste Costuleni. Undeva, spre Prut, arzezienele continuă să trimită spre griul însămintat apa. Calul cel arămiu se trîștește pe spate și se freacă de pămînt. Dacă am fi aproape, am vedea cum pielea i se vîlurește mărunt.

În apropiere de Prut, la punctul de lucru numărul doi, inginerul Vieru Cezar începe lupta lui cu apa, pămîntul, conductele și timpul. Pînă diseară mai este puțin.

VASILE NEAGOE

PATRIEI

Cer luminat de pace

Cer luminat de pace
Așa mi-e cîntecul
Așa mi-e gîndul
Mereu plecat prin tine, Patrie
Cunosc vîrsta izvoarelor
Și înălțimea munților
Vin la întîlnire
Cu arborii marilor codri
Ca un cer de pace
Așa-mi este poemul pe care-l scriu
Cu lumina Anului Nou
Intrată în cetate.
Ca o căprioară.

Poemul

Poemul pe care-l scriu
Poartă culoarea spicului de griu
Cîntecul pe care-l cînt
Se naște din sufletul acestui pămînt.
Poemul e patria în primăvară
Căldura din dor și amurgul de seară.

Teiul

A fost aici și aici rămîne
Moștenire poeziei
Și limbii române
Teiul lui Eminescu
Cînd l-am văzut prima oară
Înflorea în primăvară
De atunci,
Cîntecul imi stăruie pe gură
Vremea curge ca o apă
Fără-nțersătură
Teiul lui Eminescu
A fost și rămîne
Făt Frumos al limbii române.

MIRON ȚIC

Patria soarelui

Mai ți minte satul cu oameni harnici și buni
Unde ne-am cunoscut ?
Și lanul de floarea-soarelui care
Ne cădelnita umerii cînd ne cutundam
În marele inec de soare, de iubire, de semințe ?
Acel loc, pămînt și cer limpede proiectat
Peste ape
Domină definitiv sufletul nostru, aprinzîndu-ne
Buzele de o sete cosmică, oricit de departe
Am fi.

Portret

Mi-e clar ca-n izvor, te-nțeleg, scump pămînt,
Al meu ești crescînd din sevă piine,
De cobor în adîncuri ogînda să-ți iau
Mă vîd cu-o aprinsă coroană de stele
Împrejurul frunții.

Pretutindenii patria

Patria ne însoțește pretutindenii,
Ea este casa noastră părintească ce ne aduce
În fiecare clipă o rază de lumină și de
Dragoste, între patrie și mine există o singură
Dimensiune, de dulce și-nalt adevăr
Cu o singură iubire mare și clară zidită curată
În timp.

Dorul numit

Patrie, sint dor în dorul tău,
În mine singerezi și te bucuri,
Mă știi din același neam cu munții,
Și din același început de cîntec al izvoarelor,
Patrie, stele cu zăpezi luminează roadele tale,
Stelele acestea sint ale noastre.

Inscripție

Cu creionul meu fierbinte scriu numele tău
Iubit și cîntit desenînd inima ta pe zidul
Sufletului meu
Și zidul respiră ca un plămîn.

Luminile

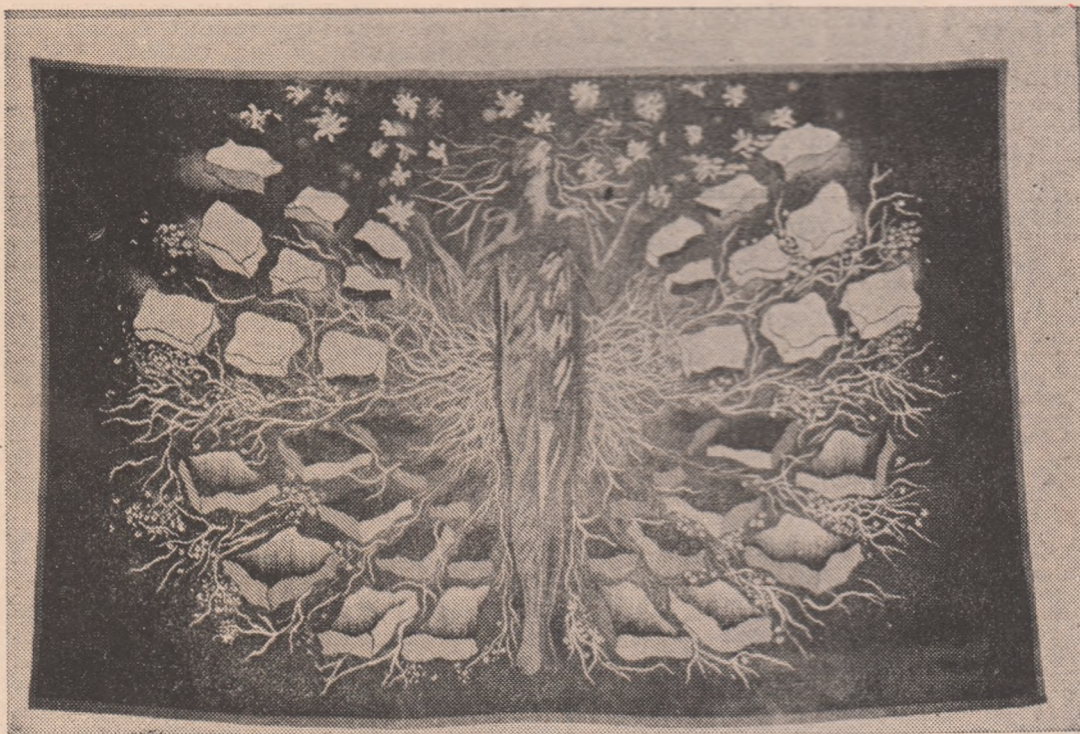
Luminile patriei ne cuprind sufletul
Și astfel se nasc oamenii-păsări în noi.
Ele ne apropie de bucurii reale și ne înfășoară
Lin în peisajul multicolor al pămîntului
Devenind muzică. Și ca un pisc sau ca o respirație,
Ploi, pendulări roditoare îmbracă întunericul
Într-o mare de fulgere

Mama

De cînd m-ai născut
Degetele tale m-au căutat
Cu iubirea plugarilor
Ce rotunjește pepenii cu palmele.

Bucuroasă astăzi mă închin ție
Pentru locuința dată poemelor mele
Unde fiecare cuvînt al meu
Flutură a libertate
Devenind drapel al acestei patrii.

LUMINIȚA NICU IORGA

GABRIELA RĂDULESCU : Tapiserie

Constantin Brâncuși în 1940

„Această sculptură va aparține tuturor timpurilor“

C Brâncuși

„Atelierul lui din Impasse Roussin, II, era unul din locurile cele mai extraordinare din lume. Era într-adevăr unul din locurile de vază ale Parisului“. — Jean Cassou

Mit, valoare, adevăr

Iată, la 30 de ani de la moarte, mitul lui Brâncuși continuă să existe, atrăgând oare mai diferite categorii de interes, uneori cu o sporită acuitate a preocupărilor, chiar dacă teritoriile abordate se dovedesc doar vag contigue sau chiar divergente în raport cu existența, crezul și opera artistului. Căci, fără îndoială, într-un secol agitat și în cărcat de mari evenimente, sau doar de simulacre artificiale alimentate, nici într-un caz lipsit de personalități sau de mutații fundamentale, Brâncuși rămâne un mit și o certitudine, o legendă și o neliniștitoare întrebare mereu deschisă. De aici și hipertrofierea unor biografii apocrifice, inflația de texte eseuistice brodată fantazist pe marginea informațiilor, ambiguitatea interpretărilor, de prea multe ori contradictorii și cu orice preț inedit, în detrimentul imaginii corecte, simple și directe pe care ne-o impune viața și opera creatorului. Căci în realitate cazul Brâncuși, fi-rește populat biografic de episoade incitante, este de o dezarmantă simplitate, oricât implicată, conotări, conjuncturi sau conexiuni i s-ar descoperi printr-o înfinită și derutantă telescopare în timp. Și, cum imaginea unui om care nu cultivă mondenitatea, exprimându-se, cînd o făcea, în aforisme sau parabole, poate suporta multe, cea a lui Brâncuși s-a complicat într-un mod contradictoriu. Astăzi, după trei decenii de la dispariție, sub imaginea privire înțelept-zămbitoare a Sculptorului, va trebui să disociem, să decantăm și să alegem între variantele unor propuneri, pornind de la sursele cu adevărat responsabile și fundamentale, de la opera clădită de un geniu cu minuție artizanală.

Între „făranul“ frust, purtînd arhetipuri imemorabile și rafinatul inițiat, detașat de concretul existenței, între continuatorul prototipurilor ancestrale și provocatorul avangardist care își programase demersul ca o replică polemică la tot ce însemna tradiție, există distanțe imposibile de acoperit de una și aceeași personalitate pe parcursul unei singure vieți, dedi-

cată creației. Chiar și disputa virtuală dintre năzuința formativă specifică spațiului autohton și vocația universalității prin asimilări succesive și sinteze abstracte se cere abordată cu luciditate, pe sinuoasa linie mediană a confruntărilor fertile și a fracturărilor reciproce. Probabil că parcurgerea diacronică, oel puțin pentru o primă perioadă a detașării de lecția figurativului prelucrat, a treptelor reprezentate de ciclurile de idei, teme sau semne, ne furnizează corect și explicit sensul trecerii spre concept și deplasările de limbaj expresiv. Am avea atunci un model corect al raportului dinamic dintre național și universal, cu indispensabila condiție a renunțării la prejudecăți, idei preconcepționale sau false tabu-uri. Căci situația de mit, pe care desigur că artistul nu și-a dorit-o, atrage un fel de complice și tacită solidaritate în jurul imaginii perfecte, confecționată „in vitro“ și intangibilă. Dar artistul, om al epocii sale și dotat cu acel ochi vizionar datorită căruia rămîne mereu contemporan cu scurge-

rea timpului, a creat o operă vie. Dacă se poate vorbi despre filonul autohton, tradus prin acea pasiune pentru abstractia ideilor și a semnelor, care caracterizează cultura noastră originară din timpuri străvechi, trebuie să luăm în discuție și prezența altor areale spirituale arhaice, dar și realitatea confruntărilor estetice și stilistice de la începutul secolului nostru, fertile pentru orice artist exemplar. Brâncuși devine în acest fel un creuzet în care, dincolo de particularitățile inevitabile, se întîlnesc esențele unei gândiri omogene despre existență și artă. El a redactat o filosofie a materiei, spațiului și luminii prin forma concretului sculptural. Ceea ce nu echivalează cu calitatea de filosof în sensul strict al noțiunii, dar nici nu coboară altitudinea metafizică și transcendentală a sensurilor relevate prin semn. După cum, nici ambiția detectării oelor mai mici influențe sau coincidențe exterioare, pentru a minimaliza capacitatea creației pure, sau pentru a readuce mitul la nivelul banalității cotidiene, nu reprezintă un scop în sine demn de eforturi. Dar, cum suspicioșii sint înfinit mai puțin numeroși decît apogetii, inflația di-tirambică pare oricum mai periculoasă. Au apărut nenumărați cunoscători și exegeți de

circumstanță, s-a mărit îngrijorător numărul celor care l-au vizitat pe artist în atelier, împărțîndu-se din sentințele, aforismele și chiar mămăliga gătită pe o neaoșă plită țărăneas-că, la fel ca și al oelor care i-au fost ucenici. Dar există oameni, artiști și legatari demni de stimă, care dețin informații corecte despre o bună parte din existența lui Brâncuși, iar tipul de aparat științific „informație transmisă oral“, sau „comunica-tă într-o discuție“ nu face decît să mărească suspiciunile inerente și să hipertrofieze un material nici pe departe atît de bogat pe cît se sugerează. Oricum, reluînd asertiunea lui Valéry : „biografia este înfinit mai ușoară decît analiza operei“, redescoperim invitația la prudență și luciditate, opera constituînd un capitol asupra căruia, oricînd se poate aplica filtrul analizelor pertinente, din unghiuri mereu apte de inedit dar nu neapărat și insolite. Curios, într-un anumit fel chiar paradoxal, este faptul că una și aceeași operă a provocat, continuă să provoace și astăzi, cele mai contradictorii interpretări, în ciuda simplității mesajului și a clarității intențiilor. Mai mult, chiar motivația intimă, să spunem la nivelul unui „Weltanschauung“ specific, diferă amestecînd de-a valma filosofii și religii, esteticii și mesaje oculte, dincolo de realitatea operei.

Ar fi timpul ca, din tot ce s-a scris serios și esențial, cu inerentele implicații filosofice și estetice, dar și cu pertinente analize de vocabular și structură, să se redacteze imaginea unui Brâncuși adevărat și simplu, așa cum a fost el, omul și artistul. Chiar cu riscul reformulării unor judecăți, pentru ca imaginea finală să fie în orice caz mai completă și mai firească, mai a noastră, decît fragmentele ambigue ale unei „fotografii miscate“ pentru a-i restitui integritatea unei identități unice. Mitul există, dar el are o existență și un nume, legenda nu-l ajută pentru că urma trecerii sale prin lume a devenit sinonimă cu perenitatea. Brâncuși continuă să trăiască printre noi, să-l lăsăm libertatea și puritatea pe care și-o dorea, străin de orgolii și insetat de veșnicie.

VIRGIL MOCANU

„Iată Coloana mea trăiește într-o grădină frumoasă din România... De jos și pînă sus ea are aceeași formă și nu îi trebuie nici piedestal și nici soclu ca să se sprijine ; iar vîntul nu o va dezdăcina niciodată ; căci ea va rezista pe propriile-i puteri“ — Brâncuși

Cui i-ar fi trecut prin minte în 1876, că Maria Brâncuși — care era de felul ei o iscusită „torcătoare“ — avea să urzească în așa chip firul vieții celui de-al cincilea fiu al ei, Constantin, să ajungă a fi considerat nu numai pe plan național, dar și universal, drept unul dintre cei mai mari artiști ai lumii și ai veacului nostru.

Cele două colocvii și sesiuni de comunicare intitulate „Brâncuși în arta secolului XX“ au adus la București soli de talia unor Giulio Carlo Argan, Jacques Lussaigne, Giuseppe Marchiori, Carola Giedion-Welcker, Sidney Geist, Werner Hoffmann, Max Bill, Etienne Hajdu, Athena Tacha-Spear, Irina Codreanu, Eugen Drăgușescu, Natalia Dumitrescu și Alexandru Istrati, precum și cercetători ca Florence Hetzel, Edith Balas, Marielle Tabard, Friedrich Teja Bach ș.a.

Opera sculptorului nostru a fost cercetată stăruitor atît în România (unde — în afara primilor și eminenților săi exegeți Petru Comarnescu, V.G. Paleolog și Petre Pandrea — i-au mai dedicat monografii : Dan Hăulică, Dan Grigorescu, Mircea Deac, V. Pogorilovschii ș.a.), cît și peste hotare. Astfel au apărut rînd pe rînd studiul *The sculpture of Brancusi in the*

light of his Rumanian heritage de Edith Balas (1973) ; apoi *Brancusi : The sculpture and drawings* (1975) și *The Kiss* (1978) de Sidney Geist ; revelatorul album de fotografii al muzeografei Marielle Tabard, *Brancusi — photographie* (1977) — volume ce vin să se alăture ca într-o adevărată bibliotecă brâncușiană în curs de formare — numărului cărților clasice de referință ale Carolei Giedion-Welcker, Ionel Jianu,

sculptorului român în R.F. Germană unde, și acolo, influența lui asupra unor Wilhelm Lehmbruch, Franz W. Seiwert ș.a. este notorie.

Mai semnalăm că Editura Meridiană pregătește un volum ce constituie, credem, o „premieră mondială“ datorită faptului că va încerca să restituie imaginea reală a genialului artist, nu numai văzută și interpretată de alții — dar destăinuindu-se și descifrîndu-se pe sine însuși.

re clasă, francezul Christian Crampon ; din miile de imagini luate în muzeele din România și din multe alte țări și continente au fost selectate 250 (100 fiind color), dintre care menționăm *Masa Tăcerii*, desfășurată pe o superbă cvadruplă planșă măsurînd 1,20 m. Excepționala iconografie conferă cărții o viziune unitară de cea mai înaltă calitate, suprapunîndu-se unui text oferînd o interpretare filosofică a operei și a persona-

scrisori neștiute pînă acum și păstrate cu o tănuită pietate de legatarii universali ai sculptorului. Acest tezaur este de un interes cu totul excepțional și pentru biografia lui Brâncuși care, în lumina revelatoarelor materiale, vor trebui să-și revizuiască și completeze scrierile. Cine ar fi putut ști, de pildă, că în 1926 Ion Minulescu l-a poftit pe Brâncuși să ia parte ca „invitat special“ la Salonul Oficial ; ori că, în martie 1928, sculptorul a fost invitat la Sibiu pentru a lua parte la un concurs în vederea ridicării unui monument public. Tot acum, aflăm bogatul epistolă al sculptorului cuprinzînd scrisori de la Ezra Pound, Walter Pach, Fernand Léger, Erik Satie, Blaise Cendrars, Raymond Radiguet, emoționante epistole primite de la Margit Pogany.

Accese esențiale cărți dedicate lui Brâncuși, azi, la treizeci de ani de la dispariția lui, demonstrează, o dată în plus, perenitatea și actualitatea operei sculptorului român pe plan internațional.

BARBU BREZIANU

Pagină realizată de SIMONA VĂRZARU

Sculptorul reprezentativ al secolului XX

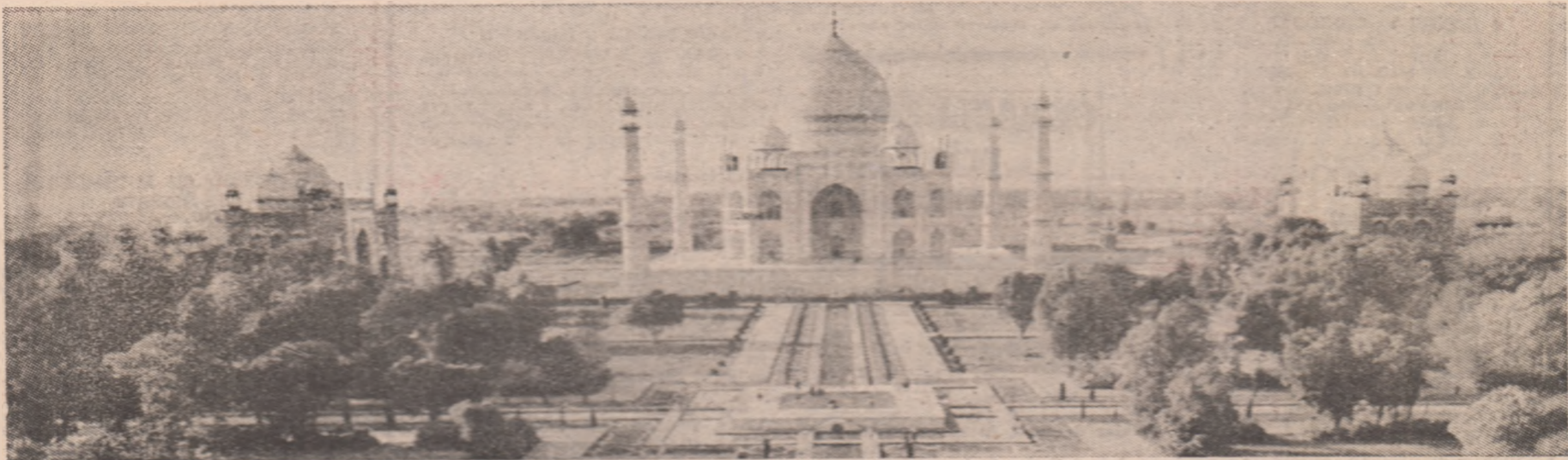
Sidney Geist ori Athena Tacha-Spear ; iar în anul acesta, criticul și istoricul de artă berliner Friedrich Teja Bach — după ce, în 1977, a demonstrat înfrîngerea puternică pe care și după moartea lui, Brâncuși a exercitat-o asupra artiștilor plastici americani (*Brancusi et l'art américain des années '60*, în catalogul *Paris-New York*) — are sub tipar un studiu de peste 300 pagini, cu sute și sute de reproduceri urmate de un catalog raisonné ; este, de altfel, și cea dintîi monografie închinată

Cartea va însuma corespondența sculptorului, interviurile acordate de el în România ori în străinătate, scrierile și aforismele lui autentice (iar nu plasmuirii făurite post-mortem de bine ori de rău-voitori), precum și un grupaj de texte puțin cunoscute. Mai trebuie să relevăm apariția a două impunătoare tomuri, unul la New York, celălalt la Paris : primul, un adevărat obiect de artă a fost tipărit în Japonia, designerul fiind un chinez (Nay Y. Chang), iar fotografatul, un artist de ma-

lității artistului. Masivul volum, măsurînd 32,5 x 31,5 cm și cîntărînd peste 4 kg, a fost editat de „Rizzoli International Publication“. Aproape de aceeași dimensiuni este și admirabilul volum închinat lui Brâncuși de Natalia Dumitrescu și Alexandru Istrati, tipărit de editura pariziană „Flammarion“, cu un eseu de Pontus Hulten fost director al Muzeului de Artă Modernă al Centrului Pompidou. Volumul, bogat ilustrat cu fotografii și desene inedite, cuprinde și o serie de documente și

VITALITATEA UNEI CIVILIZAȚII MILENARE

DEFINIȚIILE FRUMUȘETII

„Miracolul artei indiene: dincolo de servituțele riguroase ce par să interzică orice drum liber pentru imaginația plastică, artistul indian a știut să creeze, timp de secole, opere exemplare, de o varietate, abundență, exuberanță, de o vitalitate prodigioasă și de o perfecțiune în realizare ce se impun admirației noastre” — afirmă editorul Lucien Mazenod în *Argumentul* uneiia dintre lucrările fundamentale despre arta indiană, cea semnată de C. Sivaramamurti și apărută în 1974 la Paris. În continuare, totă începutul argumentației înrului istoric de artă indian care polemizează pe o idee de mare interes și anume că arta indiană nu trebuie analizată, pentru a fi înțeleasă în sensul ei profund, prin demersul adesea comun școlilor Vechiului Continent, prezentarea elementelor în speranța întocmirii viziunii de ansamblu. Dimpotrivă. Orice apropiere de universul fascinant al artei indiene trebuie să se constituie într-o sinteză de perspectivă istorică, de înțelegere a temelor majore ale literaturii vechi și medievale, a inscripțiilor care atrag în mod particular atenția asupra unor factori decisivi, a monedelor care adaugă un parfum aparte desfășurării secentiale a dinastiilor, a credințelor și cultelor, a aspirațiilor și idealurilor lor. India este una dintre puținele țări în care accesoriile artistice ale templelor — care însoțesc imaginea mentală a altor tradiții ale trecutului — mai trăiesc și astăzi în țiguri și sărbători, în recitări muzicale, predici, decorațiile veșmintelor și ghirlandelor, — și chiar animalele ce poartă în spate tobe și gonguri, cămile, elefanți, tauri, integrați unei mulțimi vesele de cântăreți din flaut, tamburină, apoi coruri, cântăreți, urmind statuile din bronz ale divinităților impodobite și găite... Dar, dincolo de toate aceste elemente, se regăsește o legătură naturală, vitală, în concepția idealului, spiritual și nobil, care în rădăcinile și esența sa conferă o unitate totală, din Himalaia la capul Comoria, din Gândhara în Assam...”

PRIMELE SEMNE

Începuturile civilizației indiene se pierd în negura timpurilor, dar primele semne ce ne-au parvenit datează din mileniul III î.e.n. cind o civilizație deosebit de dezvoltată înflorea pe valea fluviului Ind, avind ca centre principale așezările de la Mohenjo-Daro și Harappa, remarcabile exemple de urbanism, iar stilul statuetelelor din teracotă reprezentând zentăi diverse demonstrează certe afinități cu lumea Mesopotamiei și Sumerului. În jurul anului 1400 î.e.n., prin invazia populațiilor ariene, se produce și o fuziune între două civilizații, ceea ce provoacă, pe planul vieții artistice, apariția unor noi centre de meșteșugari, deosebit de dotati în prelucrarea metalelor, iar pe planul vieții literare asistăm la un eveniment de maximă importanță pentru spiritualitatea indiană și anume scrierea Vedelor.

AFIRMAȚIA VALORILOR

Despre artă, însă, despre marea artă a Indiei, se poate vorbi cu adevărat abia odată cu începutul dinastiei Maurya, odată cu opera constructivă deschizătoare de drum și școală a împăratului Asoka. Încep să fie ridicate marile stupa din cărămidă precum și pilieri monolitici din gresie cu capituluri bogat sculptate pe care apar

animale fabuloase, așezati la intrările în cetăți sau temple. La începutul secolului al II-lea î.e.n. arhitectura are deschise în față perspective noi odată cu introducerea intensivă a pietrei ca principal material de construcție. La Bhârhut și Bodhi-Gaya sint exemple semnificative ale noului tip de construcție, mult mai masive, cu balustrade (vedika) late ce vor fi un loc predilect pentru basoreliefuli, precum și portalerii enorme cu pilastri impresionanți (torana). Urmeară, în perioada imediat următoare, o epocă de mare rafinament — exemplul splendidă construcție de la Sanci, o denisă de piatră în sculpturi și basoreliefuli, dar și, în timpul dinastiilor Sunga și Śāliwānana, apariția templelor sculptate în piatră munitilor. La Bhaia și Karli pot fi admirate asemenea realizări uluitoare prin încălzătura de sculpturi cu care sint decorați portalerii. Sint începute, acum, cele două mari stiluri de clădiri care vor putea fi regăsite, secole și secole mai apoi, pe întreaga întindere a subcontinentului indian: *caitya* — un sanctuar cu plan în absidă ce conține o stupa și al cărei planșon imită o boltă de leagăn (templul de la Karli) și *vihara* mănăstire precedată de un portic monumental des-celând spre o sală pătrată din care pornesc căminele (monumentele de la Bhaia).

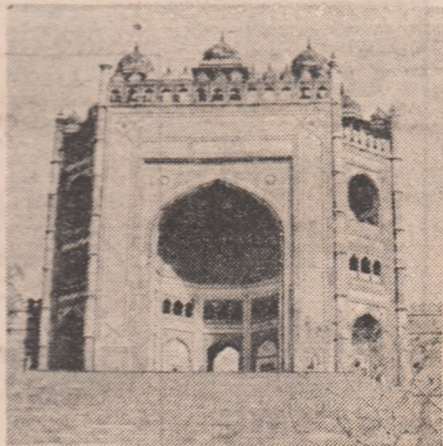
Școlile artistice ce vor înflori în perioada secolelor I—IV (în nord, Gāndhara și Māthura, în timpul dinastiei Kusana, precum și în regiunea Deccan, școala Amarāvati, sub dinastia Andhra) vor însoțina prima mare asimilare de curente artistice străine pe ramura altă de puterinică a tradiției autohtone. Surse persane, grecești și chiar romane vor adăuga un cizig net în puterea de reprezentare a formelor umane, a scenelor desprinse din viața de fiecare zi. Un compromis între ideea europeană despre frumusețe și frecvența figurativă a artistului indian — așa cum apreciază Sir L. Ed. Ashton în lucrarea sa *The art of India and Pakistan, Londra, 1950*. De aici, din încercările extrem de elaborate — surprinzătoare prin finețea travaliului și a noutăților tehnice pe care le propun — pornesc marile curente ce vor forma, împreună, „pionajada de aur” a artei indiene.

APOGEUL

Perioada secolelor IV—VIII reprezintă vârsta de maturitate, clasicismul artei indiene. Ultimele capodopere ale arhitecturii rupestre datează din această epocă — la Aurāngabad, Ellora sau cele de la Ajānta, în Hyderabad, cu cele treizeci și nouă sanctuare ale sale. Acestea sint extrem de impodobite, „sculptură narativă și monumentală, dar mai echilibrată, cu un sens mai compact al volumelor sculpturale și cu un ritm grațios în compunerea lor. La Ajānta este prezentată și pictura murală a perioadei Gupta, o adevărată revelație pentru un neimțiat”, după cum apreciază Gina Pischel în capitolul consacrat artei indiene în *A world history of art* publicată la Londra în 1976. În zonele Deccan, Gwalior și Orissa templele brahmanice încep să fie ridicate la dimensiuni din ce în ce mai mari, cu incinte din ce în ce mai multe, cu turlesanctuare foarte înalte și sculptate ultra-abundent în basorelieful (exemple templele de la Lingaraja sau Bhubaneswar); sau, în sud, apar acoperișurile suprapuse în chip de piramidă, așa cum se întimplă la monumentele de la Tanjore. În materie de sculptură, tendința spre gigantism, tentația colosalului sint unanim pre-

zente, mărturie stind, după cum remarcă C. Sivaramamurti, căpurile lui Budha, în bronz, de la Muzeele din Karachi (provenit de la templul din Mirpur Khas) sau sculptura ce-l reprezintă de asemenea pe Budha, de la muzeul de artă din Birmingham. Cu titlu de curiozitate (dar și pentru a sublinia profunda cunoaștere de către artiștii și meșteșugarii indienți a secretelor prelucrării metalelor) datează și celebrul stilp de fier de la Mehrauli (începutul secolului IV) care rămâne și astăzi o enigmă pentru oamenii de știință ce nu pot determina structura exactă a aliajului din care este făcut precum și proveniența materialelor de bază.

Să revenim însă, ne îndeamnă C. Sivaramamurti, la realizările picturii murale, poate cel mai frumos și mai puțin cunoscut exemplu al perfecțiunii artei gupta. În alb, roșu și negru (cărora li se adaugă galbenul, verdele sau albastrul) scenele descriu în majoritate scene de cult, dar este fascinantă „apariția” acelui

DIFUZIUNEA

Influența artei indiene este imensă, atât datorită perioadei de timp în care s-a exercitat, cit și a zonei cuprinse, depășind cu mult limitele sub-continentului. Din arta indiană va fi preluat, așa cum arătam, stilul construcțiilor precum și de acum clasică apetență către monumental, dusă la extrem de construcțiile din Java, Birmania sau Nepal, apoi școala decorativă în piatră și a miniaturistilor își va trimite reprezentanți până departe, dincolo de coamele vestic albe ale munților Himalaia. Dar, așa cum remarcă H. Zimmer în *Myths and symbols in Indian art*, New York 1946, cel mai important și cel mai frumos dar pe care l-a făcut arta indiană civilizației lumii este extrema el vitalitate exprimată prin mirifica varietate a formelor pline de imobilitate hieratică. Pentru o privire atentă, geniul artiștilor indieni se descoperă, dincolo de secole, la fel de viu, la fel de impresionant în vlvacitatea și puterea lui, oferind imaginea unei efervescente lumi spirituale, a unei dorințe de a săpa, în piatră eternității, un semn al trecerii generațiilor. Un semn care uimește și incită și astăzi, un semn — cel simbolic și specific civilizației indiene — integrat de mult, la loc de cinste, în patrimoniul marilor valori ale civilizației umane.

Documentar de CRISTIAN UNTEANU

Important

Prestigioasa manifestare culturală ce se va desfășura în întreaga țară, între 16—22 martie, Zilele cărții pentru tineret, este dedicată în acest an aniversării a 65 de ani de la crearea U.T.C. și a 25 de ani de la încheierea cooperativizării agriculturii în Republica Socialistă România.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Piața Școlii, Tel. 17
60 10, 17 60 20. Abonamentele se fac
la oficiile poștale și difuzorii din
întreprinderi și instituții — Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii” editorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — Sectorul export-import presă P.O. Box 12—201, telex 10376 prstir București, Calea Griviței nr. 64—66.